

УДК 342. 22

ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ ГЕРБА УКРАЇНИ

Студ. В.А. Бурківська, гр. БЮ-1-14

Наук. керівник доц. О.В. Осинська

Київський національний університет технологій та дизайну

Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. та Акт проголошення незалежності України від 24.08.1991 р. зафіксували факт «самовизначення української нації» щодо створення «суверенної національної держави» Україна, яка здійснює «захист і охорону національної державності українського народу».

Відповідно до статті 20 Конституції України від 28.06.1996 р. державними символами України є Державний Прапор України, Державний Герб України (великий та малий) і Державний Гімн України. Великий Державний Герб України встановлюється з урахуванням малого Державного Герба України та герба Війська Запорізького законом. Малий Державний Герб України - є золотий тризуб на синьому щиті, Знак Княжої Держави Володимира Великого.

Зазначена вище стаття Конституції України передбачає, що опис державних символів України та порядок їх використання встановлюються законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України. Однак, на жаль, станом на сьогодні парламент України не прийняв відповідного закону.

Схематичне та кольорове зображення малого Державного Герба України затверджено постановою Верховної Ради України від 19.02.1992 року N 2137-XII «Про Державний герб України».

Шанування державних символів України є обов'язком громадян України, про це записано у статті 65 Конституції України, а наруга над державними символами передбачає кримінальну відповідальність (стаття 338 Кримінального кодексу України).

У прадавні часи на землях центральної України тризуб був знаком родових та племінних старійшин. Приклади стародавніх тризубів були знайдені на Поділлі, в Ольвії (в Південній Україні), на території прадавнього Бозпорського царства. Згодом його використовували царські скіфи, які називали себе нащадками атлантів (до речі, найдавніша писемна згадка про тризуб датується 360-355 рр до н.е. і належить Платону: у праці "Тімен" він детально описав блакитний одяг царів-атлантів, на якому був зображений золотий тризуб).

Перша писемна згадка про український тризуб датується 10 ст. Це був болгарський літопис "Хроніка Манасії", в якому описувались прапори дружинників Святослава саме з тризубами. Син Святослава — Володимир Великий впродовж свого правління постійно удосконалював герб: додав ще один зубець, далі ускладнював його графічними елементами. Остання зміна відбулась після хрещення Русі, коли князь додав паличку до середньої лінії, щоб утворився хрест. Князь карбував тризуб на монетах, де з одного боку зображувався портрет володаря, а з іншого — тризуб і напис «Володимир на столі, а це його сребро».

Тризуб – це відображення Рарога – вісника небесної справедливості, сокола, який летить з висоти донизу. Тому дехто вважає, що саме падаючий вниз сокіл став прототипом родового гербу Рюриковичів.

Вперше про тризуб як про офіційний державний герб України заговорили в 1918 році. Українська Центральна Рада пояснила його прийняття тим, що це є знак князівської влади і спадкоємності української державної традиції.

Отже, Державний Герб України – це символ, який презентує нашу країну як суверенну незалежну державу, символізує спадкоємність традицій, репрезентує національно-державницьку ідею. Відродження української національної символіки, сьогодні, є свідченням культурного і духовного відродження української нації.